

forholdet til Tjenestehuse angaar, kommer man saa langt ned, at der er dem, som have forpligtet sig til at fraflytte med 24 Timers Varsel. Om det egentlig er lovligt efter den gældende Rets Regler, er tvivlsomt, men vi have anset det for rigtigst — i Stedet for at søge Spørgsmaalet afgjort ved Domstolene, hvad der kan have sine Vanskeligheder — ved Bestemmelse i det foreliggende Lovforslags Kapitel 3 at søge at indføre en Forbedring af dette Forhold, saaledes at man i hvert Fald fra nu af forhindrer sligt.

Efter saaledes at have gjort Rede for de Oplysninger, Udvalget har tilvejebragt i de Aar, det har siddet og arbejdet uden at fremme Forslaget til videre Behandling, skal jeg gaa over til kort at omtale det Lovforslag, som er blevet Resultatet af de Overvejelser, Udvalget i denne Rigsdags-samling har anstillet paa Grundlag af de indsamlede Oplysninger. Det Forslag, vi fik til Behandling, var et Forslag om Fæste- og Lejehuse, men det Forslag, der nu foreligger, angaar Fæste-, Leje- og Tjenestehuse. Vi have for det første inddraget Tjenestehuse under et tredje Kapitel i nærværende Lovforslag; vi have ogsaa foreslaaet nogle ny Bestemmelser for Fæstehuses Vedkommende, ligesom vi have stillet Ændringsforslag til de Bestemmelser, der angaa Lejehusene.

Først stilles der i § 1 et Forslag, som kommer til at berøre de fleste af de ca. 6,000 Fæstehuse, som endnu eksistere her i Landet. Det foreslaas der, at de Huse paa Landet, der henhøre til Fæstegods, som altid have været bortfæstede, og som den 1ste Januar 1902 vedblivende ere det, skulle herefter, for saa vidt de ikke overgaa til Selveje, bortfæstes paa Fæsterens og hans Enkes Livstid efter de Regler, som Lovgivningen indeholder angaaende Fæstegaarde. Denne Regel kommer ikke til at berøre alle Fæstehuse, thi der er i Bestemmelserne to Indskrænkninger. For det første skal Fæstehuset henhøre til Fæstegods. Det er muligt, at der i Tidens Løb kan være bygget et Hus paa Hovedgaardsjord, som er blevet bortfæstet. I saa Fald bliver det alligevel ikke fæstepligtigt efter denne Bestemmelse, der kun berører de Huse, der findes paa Fæstegods; men det er sikkert kun meget faa Fæstehuse, der af den Grund ville falde uden for Lovforslagets Regel. Endvidere bestemmes, at saadanne Huse kun skulle være fæstepligtige, for saa vidt de altid have været bortfæstede. Dersom der skulde være et enkelt Tilfælde, hvor et Hus først

har været bortfæstet, derefter en Tid bortlejet og saa igen bortfæstet, falder det ikke ind under Lovforslagets Regel, som kun gælder de Huse, der altid have været bortfæstede. Vi have formuleret Reglen saaledes for at være sikre paa, at vi ikke gik nogen Godsejer for nær, thi naar vi kun legaliserede den faktiske Tilstand, som ikke blot nu bestaar, men som har været opretholdt til alle Tider, kan det ikke være af Betydning for vedkommende Godsejer at lade denne Tilstand vedblive at bestaa saa længe, indtil Huset overgaa til Eje. De Huse, som komme ind under Reglen, skulle herefter behandles efter de om Fæstegaarde gældende Regler. De Husmænd, som fæste saadanne Huse, faa altsaa Del i de Goder, der tilkomme Fæstegaardsmænd. Det er navnlig tre, nemlig for det første Retten til Erstatning for de Forbedringer, som Fæsterne have udført i Besiddelses-tiden, dernæst Retten til at faa tilbage saa mange 30te Dele af Indfæstningen, som der mangler Aar i, at Fæsteren har haft Huset i 30 Aar, og for det tredje Ret for Fæsterens Arvinger eller Bøet til at hendside med Huset til 1ste April efter Døds-faldet, for at Arvingerne kunne høste der, hvor Arveladeren har saaet. Den næste Bestemmelse i Paragraffen gaar ud paa at sætte en Straffebestemmelse for det Tilfælde, at Ejeren af Huset ikke efterkommer den Pligt til at bortfæste det, som her paalægges ham. Man kunde ikke uden videre overføre den Strafferegel, der i Lovgivningen er foreskrevet for Fæstegaarde, fordi den er sat i Forhold til Gaardens Hartkorns Størrelse, hvorfor den ved Huse med meget ringe Hartkorn enten slet ikke kan anvendes eller bliver saa lille, at dens Anvendelse bliver betydningsløs. Vi have derfor sat Straffebestemmelsen til det halve af den laveste Straf for ikke at bortfæste Gaarde, til en Bøde fra 40—100 Kr. om Aaret. Og for at disse Sager kunne ordnes saa let som muligt, foreslaa vi, at de skulle behandles som offentlige Politisager. Det bestemmes dernæst, at intet saadant Hus maa nedlægges uden for de Regler, der ogsaa gælde for Fæstegaarde, nemlig Bestemmelserne i Lov af 19de Februar 1861 § 2 og 9de Marts 1872 § 5. Det skal altsaa være Pligthuse, saa længe de vedblive at være Fæstehuse, saa længe de ikke overgaa til Selveje. Men saa snart de ere gaaede over til Selveje, er det Meningen, at saa skal denne Pligt ikke længer hvile paa Husene. Der er dog truffet Bestemmelser, som mildne denne Regel noget, for at imødekomme de Krav, som man